

JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

Praha 16. května 2023
č. j. MSP-286/2021-ODKA-SPZ/6
Počet listů: 3
Přílohy: 1

Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno

Obv. R. J. a obv. pr. osoba E. – stížnost pro porušení zákona

Přílohy: tr. spis Okresního soudu v Ústí nad Labem sp. zn. 27 T 21/2020

Podle § 266 odst. 1 zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) podávám **ve prospěch obv. R. J., a ve prospěch obv. pr. osoby E.,**

stížnost pro porušení zákona

proti usnesení Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. 10. 2020, sp. zn. 27 T 21/2020.

Řízení předcházející napadenému rozhodnutí

1. Dne 7. 2. 2020 byla u Okresního soudu v Ústí nad Labem na obv. J. a na obv. pr. osobu podána obžaloba pro přečin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby podle § 241 odst. 1 zák. č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

V obžalobě je obv. J. kladeno za vinu, že (mírně upraveno a zkráceno):

„obv. J. jako osoba odpovědná za chod, činnost, ekonomickou a obchodní stránku, za řádné a úplné vedení, zpracování a uchování účetních dokladů a evidencí obv. pr. osoby v období od měsíce června 2017 do měsíce ledna 2019 vědomě řádně neodváděl povinné platby odvodů za zaměstnance společnosti, konkrétně:

- 1) nebylo odváděno pojistné na sociální zabezpečení České správě sociálního zabezpečení – Okresní správě sociálního zabezpečení Ústí nad Labem (dále jen „okresní správa sociálního zabezpečení“) v době od června 2018 do ledna 2019, dluží tak 42 977 Kč,*
- 2) nebylo odváděno pojistné na zdravotní pojištění Všeobecné zdravotní pojišťovně ČR v době od prosince 2017 do ledna 2019, dluží tak 26 950 Kč,*
- 3) nebylo odváděno pojistné na zdravotní pojištění Zdravotní pojišťovně Ministerstva vnitra ČR v době od března 2018 do ledna 2019, dluží tak 13 683 Kč,*
- 4) nebylo odváděno pojistné na zdravotní pojištění Vojenské zdravotní pojišťovně ČR v době od června 2017 do listopadu 2017, dluží tak 3 313 Kč,*
- 5) nebylo odváděno pojistné na zdravotní pojištění Odborové zdravotní pojišťovně zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví v době od ledna 2018 do ledna 2019, dluží tak 10 561 Kč;*

celkem činí dluh na zákonných platbách částku 97 484 Kč.“

Obviněné pr. osobě klade obžaloba za vinu, že (mírně upraveno a zkráceno):

„prostřednictvím obv. J., zmocněnce odpovědného za celkový chod, činnost, ekonomickou a obchodní stránku, za řádné a úplné vedení, zpracování a uchování účetních dokladů a evidencí obv. pr. osobou, v období od měsíce června 2017 do měsíce ledna 2019 vědomě řádně neodváděla povinné platby odvodů za zaměstnance společnosti, konkrétně:

- 1) nebylo odváděno pojistné na sociální zabezpečení okresní správě sociálního zabezpečení v době od června 2018 do ledna 2019, dluží tak 42 977 Kč,*
- 2) nebylo odváděno pojistné na zdravotní pojištění Všeobecné zdravotní pojišťovně ČR v době od prosince 2017 do ledna 2019, dluží tak 26 950 Kč,*
- 3) nebylo odváděno pojistné na zdravotní pojištění Zdravotní pojišťovně Ministerstva vnitra ČR v době od března 2018 do ledna 2019, dluží tak 13 683 Kč,*
- 4) nebylo odváděno pojistné na zdravotní pojištění Vojenské zdravotní pojišťovně ČR v době od června 2017 do listopadu 2017, dluží tak 3 313 Kč,*
- 5) nebylo odváděno pojistné na zdravotní pojištění Odborové zdravotní pojišťovně zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví v době od ledna 2018 do ledna 2019, dluží tak 10 561 Kč;*

celkem činí dluh na zákonných platbách částku 97 484 Kč.“

2. Následně Okresní soud v Ústí nad Labem trestním příkazem ze dne 13. 2. 2020, sp. zn. 27 T 21/2020, oba obviněné uznal vinnými ve smyslu obžaloby. Obvinění však podali proti trestnímu příkazu odpor. Společně s odporem obv. J. bylo okresním soudem doručeno **dne 17. 2. 2020** potvrzení o zaplacení poslední části dluhu na pojistném na sociálním pojištění a na pojistném na zdravotním pojištění (č. l. 335, 336, 337, 338 a 362).

Napadené rozhodnutí

3. Usnesením Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne **13. 10. 2020**, sp. zn. 27 T 21/2020 (dále jen „napadené usnesení“) bylo podle § 171 odst. 1, § 188 odst. 1 písm. b) a § 314c odst. 1 písm. a) trestního řádu rozhodnuto o postoupení věci obv. J. a obv. pr. osoby k projednání přestupku okresní správě sociálního zabezpečení. Proti usnesení ani státní zástupce, ani obv. pr. osoba, ani obv. J. nepodali stížnost, a proto nabylo právní moci dne 23. 10. 2020 ohledně obv. pr. osoby a dne 16. 3. 2021 ohledně obv. J.
4. Okresní soud rozhodnutí o postoupení věci odůvodnil jednak zjištěním, že stíhané skutky počínající účinností zák. č. 333/2020 Sb., jímž došlo ke zvýšení hranic výše škody, prospěchu, nákladů k odstranění poškození životního prostředí a hodnoty věci stanovené v § 138 odst. 1 trestního zákoníku, přestaly být trestným činem, jednak o závěr, že skutky by mohly být posouzeny okresní správou sociálního zabezpečení jako přestupek.

Právní posouzení

Relevantní právní úprava

5. Podle § 138 odst. 1, 2 trestního zákoníku, ve znění **účinném do 30. 9. 2020**: „Škodou nikoli nepatrnou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 5 000 Kč, škodou nikoli malou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 25 000 Kč, **větší škodou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 50 000 Kč**, značnou škodou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 500 000 Kč a škodou velkého rozsahu se rozumí škoda dosahující nejméně částky 5 000 000 Kč (odstavec 1). Částek uvedených v odstavci 1 se užije obdobně pro určení výše prospěchu, nákladů k odstranění následků poškození životního prostředí a hodnoty věci (odstavec 2).“
6. Podle § 138 odst. 1, 2 trestního zákoníku, v účinném znění: „Pro účely tohoto zákona se rozumí a) škodou nikoli nepatrnou škoda dosahující částky nejméně 10 000 Kč, b) škodou nikoli malou škoda dosahující částky nejméně 50 000 Kč, c) **větší škodou škoda dosahující částky nejméně 100 000 Kč**, d) značnou škodou škoda dosahující částky nejméně 1 000 000 Kč a) škodou velkého rozsahu škoda dosahující částky nejméně 10 000 000 Kč (odstavec 1). Částek uvedených v odstavci 1 se užije obdobně pro určení výše prospěchu, nákladů k odstranění následků poškození životního prostředí a hodnoty věci (odstavec 2).“
7. Podle § 241 odst. 1 trestního zákoníku: „Kdo **ve větším rozsahu** nesplní jako zaměstnavatel nebo plátce svoji zákonnou povinnost odvést za zaměstnance nebo jinou osobu daň, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti nebo pojistné na zdravotní pojištění, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.“
8. **V § 242 trestního zákoníku se uvádí: „Trestní odpovědnost za trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby (§ 241) zaniká, jestliže pachatel svou povinnost dodatečně splnil dříve, než soud prvního stupně počal vyhlášovat rozsudek.“**
9. **Ust. § 171 odst. 1, 2 trestního řádu určuje: „Státní zástupce postoupí věc jinému orgánu, jestliže výsledky přípravného řízení ukazují, že nejde o trestný čin, že však jde o skutek, který by mohl být jiným příslušným orgánem posouzen jako přestupek nebo kárné provinění (odstavec 1).** Proti usnesení podle odstavce 1 může obviněný, a je-li znám, též poškozený, podat stížnost, jež má odkladný účinek (odstavec 2).“
10. **Podle § 172 odst. 1 trestního řádu: „Státní zástupce zastaví trestní stíhání, a) je-li nepochybné, že se nestal skutek, pro který se trestní stíhání vede, b) není-li tento skutek trestným činem a není důvod k postoupení věci, c) není-li prokázáno, že skutek spáchal**

obviněný, d) je-li trestní stíhání nepřipustné (§ 11), e) nebyl-li obviněný v době činu pro nepřičetnost trestně odpovědný, nebo f) zanikla-li trestnost činu.“

11. **V § 188 odst. 1 trestního řádu se uvádí: „Po předběžném projednání obžaloby soud**
a) rozhodne o předložení věci k rozhodnutí o příslušnosti soudu, který je nejbližše společně nadřízen jemu a soudu, jenž je podle něj příslušný, má-li za to, že sám není příslušný k jejímu projednání, **b) postoupí věc jinému orgánu, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 171 odst. 1, c) trestní stíhání zastaví, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 172 odst. 1, d) trestní stíhání přeruší, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 173 odst. 1, e) vrátí věc státnímu zástupci k došetření, je-li toho třeba k odstranění závažných procesních vad přípravného řízení, které nelze napravit v řízení před soudem, nebo k objasnění základních skutkových okolností, bez kterých není možné v hlavním líčení ve věci rozhodnout, a v řízení před soudem by takové došetření bylo v porovnání s možnostmi opatřit takový důkaz v přípravném řízení spojeno s výraznými obtížemi nebo by zřejmě bylo na újmu rychlosti řízení, nebo f) trestní stíhání podmíněně zastaví podle § 307 nebo rozhodne o schválení narovnání podle § 309 odst. 1.“**
12. **Ust. § 314c odst. 1 trestního řádu určuje: „Samosoudce obžalobu a návrh na potrestání předběžně neprojednává, přezkoumá je však z hledisek uvedených v § 181 odst. 1 a § 186. Podle výsledků přezkoumání samosoudce a) učiní některé z rozhodnutí uvedených v § 188 odst. 1 písm. a) až f), b) může zastavit trestní stíhání, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 172 odst. 2, c) nejsou-li splněny podmínky uvedené v § 179a odst. 1 pro konání zkráceného přípravného řízení, návrh na potrestání odmítne, nebo d) stanoví státnímu zástupci přiměřenou lhůtu k podání návrhu na schválení dohody o vině a trestu, má-li za to, že vzhledem k okolnostem případu by ji bylo vhodné sjednat, zejména navrhl-li takový postup státní zástupce nebo obviněný; přitom samosoudce postupuje přiměřeně podle § 187 odst. 4.“**

Posouzení předmětné věci

13. Mám za to, že napadeným usnesením byl v neprospěch obviněných porušen zákon v ust. § 171 odst. 1, § 188 odst. 1 písm. b) a § 314c odst. 1 písm. a) trestního řádu. K postoupení věci okresní správě sociálního zabezpečení nebyly totiž splněny zákonné podmínky stanovené v ust. § 171 odst. 1. trestního řádu, jelikož trestní odpovědnost obviněných za trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby podle § 241 odst. 1 trestního zákoníku evidentně ze zákona ve smyslu § 242 trestního zákoníku zanikla, a to již **dne 17. 2. 2020**, kdy z účtu obv. pr. osoby byla zaplacen poslední část dluhu na pojistném na sociálním pojištění a na pojistném na zdravotním pojištění (viz odstavec č. 2). Skutečnost, že skutky uvedené v obžalobě přestaly být následně trestným činem (viz odstavce č. 4., 5., 6.) již na posouzení věci nemají vliv. Okresní soud tak měl správně z úřední povinnosti podle § 172 odst. 1 písm. f), § 188 odst. 1 písm. c) a § 314c odst. 1 písm. a) trestního řádu usnesením rozhodnout o zastavení trestního stíhání obviněných pro zánik trestnosti činu z důvodu prokázání účinné lítosti obviněnými. Nadto v obžalobě popsané skutky vůbec nejsou přestupkem. Napadené usnesení je navíc v tomto směru obtížně přezkoumatelné, neboť okresní soud v odůvodnění neuvedl, které konkrétní přestupky by skutky popsané v obžalobě mohlo naplňovat. Současně je zjevné, že jednání popsaná v obžalobě u obou obviněných pod body 2) až 5) spočívající v neplacení pojistného na zdravotní pojištění netýkají kompetenci České správy sociálního zabezpečení.
14. Pro případ, že by Nejvyšší soud dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro rozhodnutí o této stížnosti pro porušení zákona v neveřejném zasedání, s takovým postupem souhlasím.

Návrh

15. Navrhuji, aby Nejvyšší soud:

- 1) Podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že usnesením Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. 10. 2020, sp. zn. 27 T 21/2020, byl porušen zákon v neprospěch obv. R. J. a v neprospěch obv. pr. osoby E., v ust. § 171 odst. 1, § 188 odst. 1 písm. b) a § 314c odst. 1 písm. a) trestního řádu;
- 2) s odkazem ust. § 269 odst. 2 trestního řádu napadené usnesení zrušil, jakož i všechna další rozhodnutí na něj obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu;
- 3) a na podkladě ust. § 271 odst. 1 trestního řádu sám ve věci rozhodl, event. podle § 270 odst. 1 trestního řádu Okresnímu soudu v Ústí nad Labem přikázal, aby o věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.